



EDUARD
BRENDLER
1800-1831

Spastaras död
Spastara's Death

Källkritisk utgåva av/Critical edition by Andreas Edlund

Levande Musikarv och Kungl. Musikaliska akademien

Syftet med Levande Musikarv är att tillgängliggöra den dolda svenska musikskatten och göra den till en självklar del av dagens repertoar och forskning. Detta sker genom notutgåvor av musik som inte längre är skyddad av upphovsrätten, samt texter om tonsättarna och deras verk. Texterna publiceras i projektets databas på internet, liksom fritt nedladdningsbara notutgåvor. Huvudman är Kungl. Musikaliska akademien i samarbete med Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Kungl. Musikaliska akademien grundades 1771 av Gustav III med ändamålet att främja tonkonsten och musiklivet i Sverige. Numera är akademien en fristående institution som förenar tradition med ett aktivt engagemang i dagens och morgondagens musikliv.

Swedish Musical Heritage and The Royal Swedish Academy of Music

The purpose of Swedish Musical Heritage is to make accessible forgotten gems of Swedish music and make them a natural feature of the contemporary repertoire and musicology. This it does through editions of sheet music that is no longer protected by copyright, and texts about the composers and their works. This material is available in the project's online database, where the sheet music can be freely downloaded. The project is run under the auspices of the Royal Swedish Academy of Music in association with the Music and Theatre Library of Sweden and Svensk Musik.

The Royal Swedish Academy of Music was founded in 1771 by King Gustav III in order to promote the composition and performance of music in Sweden. Today, the academy is an autonomous institution that combines tradition with active engagement in the contemporary and future music scene.

www.levandemusikarv.se

Huvudredaktör/Editor-in-chief: Anders Wiklund
Notgrafisk redaktör/Score layout editor: Anders Högstedt
Textredaktör/Text editor: Erik Wallrup

Levande Musikarv/Swedish Musical Heritage
Kungl. Musikaliska akademien/The Royal Swedish Academy of Music
Utgåva nr 949/Edition No. 949
2015
Notbild/Score: Public domain. Texter/Texts: © Levande Musikarv
ISMN 979-0-66166-204-4

Levande Musikarv finansieras med medel från/Published with financial support from Kungl. Musikaliska akademien, Kungl. Vitterhetsakademien, Marcus och Amalia Wallenbergs Stiftelse, Statens Musikverk, Riksbankens Jubileumsfond, Svenska Litteratursällskapet i Finland och Kulturdepartementet.
Samarbetspartners/Partners: Musik- och teaterbiblioteket, Svensk Musik och Sveriges Radio.

9

Fl. I *mf* solo

Fl. II

Ob.

Cl. (A) *mf* I. solo *cresc.*

Fag. *mf* I. *cresc.*

Cor. (E) *mf*

Tr. (E)

Tbni

Timp. (E H)

Ch.

VI. I *cresc.*

VI. II *cresc.*

Vla *cresc.*

Vc. *cresc.*

B. *cresc.*

17

Fl. I: *cresc.*, *ff*, *dim.*, *p*, *mf* (solo)

Fl. II: *mf*, *cresc.*, *ff*

Ob.: *mf*, *ff*

Cl. (A): *mf*, *cresc.*, *ff*, *dim.*, *p*

Fag.: *ff*, *dim.*, *p*, *mf* (solo)

Cor. (E): *cresc.*, *ff*, *dim.*, *p*, *mf* (solo)

Tr. (E): *ff* (a 2)

Tbni: *ff*

Timp. (E H): *p cresc.*, *ff*

Ch. (Cello/Double Bass):

VI. I: *ff*, *dim.*, *p*, *dolce*, *tr*, *3*

VI. II: *ff*, *dim.*, *p*

Vla: *ff*, *dim.*, *p*

Vc.: *ff*, *dim.*, *p*

B.: *ff*, *dim.*, *p*, *pizz.*

30

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbn

Timp. (E H)

Ch.

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

ff

ff

ff

ff

ff

cresc. ff

cresc. ff

cresc. ff

cresc. ff

cresc. ff

cresc. ff

35

Fl. I *p* *pp* *morendo*

Fl. II *pp* *morendo*

Ob. I. *p* *pp* *morendo*

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E) *mf* *p* *pp* *morendo*

Tr. (E)

Tbni

Timp. (E H)

Re'n våren förd på gyllne skyar,
 Med ymnighetens horn i hand,
 Sitt jubel och sin magt förnyar
 Omkring Messinas rika strand.
 Messina stolt bland städer lyste,
 Och sällhet i sitt sköte bar;
 Dock bland de skatter, som hon hyste,
 Den skönaste SPASTARA var.

VI. I *fp* *pp* *morendo*

VI. II *fp* *pp* *morendo*

Vla *fp* *pp* *morendo*

Vc. *fp* *pp* *morendo*

B. *fp* *pp* *morendo*

50

Fl. I *ad libitum* *pp*

Nu till en bäck, den vestan smeker
 Af dig, o Näktergal! hör hon sig buden bli;
 Men kan SPASTARA gå förbi (I mödrar kännen En hänryckt, öm och lycklig far
 Sin son, som uti vaggan leker? hvad hon njuter!) Dem båda i sitt sköte sluter.
 Sin kärleks-pant i famn hon tar,

Vl. I *colla parte*

Vl. II *colla parte*

Vla *colla parte*

Vc. *colla parte*

B. *colla parte*



En blick af sin gemål
 han dränkt i vällust får,

och begges själar straxt
 på deras läppar brinna;

Hon blott en känsla har, som just på gränsen står
 Emellan mor och älskarinna.

55

Vl. I *colla parte* *fp*

Vl. II *colla parte* *fp*

Vla *colla parte* *fp*

Vc. *colla parte* *fp*

B. *colla parte* *fp*

Allegro

58

Fl. I *p* *cresc.* *fz* *dim.* *p*

Ob. *a 2* *p* *cresc.* *f* *dim.* *p*

Cl. (A) *I.* *p* *cresc.* *f* *dim.* *p* *muta in B*

Fag. *p* *cresc.* *f* *dim.* *p*

Ack himmel! ropar hon
 – och rörd åt hafvet ser,
 Min sällhet är för stor
 att längre dröja kunna...

Allegro

VI. I *p* *cresc.* *f* *dim.* *p*

VI. II *p* *cresc.* *f* *dim.* *p*

Vla *p* *cresc.* *f* *dim.* *p*

Vc. *f* *dim.* *p*

B. *f* *dim.* *p*



Allegro molto

65

Cor. (E) *pp*

Tbni *fp* *fp* *pp*

Dock nej, min ljufva vän! Den dygdens den skydd Kan dygdens
 jag vill ej bäfva mer; ursprung är, åt dygden ger; sällhet Han
 missunna?

Allegro molto

VI. I *dim.* *fp* *fp* *p*

VI. II *dim.* *fp* *fp* *p*

Vla *dim.* *fp* *fp* *p*

Vc. *dim.* *fp* *fp* *p*

B. *fp* *fp* *p*

72 **Agitato**

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbni

Timp. (E H)

Gud! ... Ack! rädda mig - Hur jag förskräckes!

Ch.

Agitato

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

78 **Agitato**

Fl. I *solo* *p* *f*

Fl. II *p* *f*

Ob. *I. solo* *p* *f* a 2

Cl. (B) *in B* *I. solo* *p* *f* a 2

Fag. *I.* *p* *f* a 2

Cor. (Ess)

Tr. (Ess)

Tbni

Timp. (Ess B) *f*

(ad lib.) Hemsk af nattens djup jag betäckes ...

Ch.

Agitato

Vl. I *ff* *pp* *cresc.* *ff* *p*

Vl. II *ff* *pp* *cresc.* *ff* *p*

Vla *ff* *pp* *ff*

Vc. *pp* *ff*

B. *pp* *ff*

89

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl. (B)

Fag.

Cor. (Ess)

Tr. (Ess)

Tbn

Timp. (Ess B)

blixtrar ...

hvad gnistor!

de spritta,

Ch.

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

93

Fl. I
Fl. II
Ob.
Cl. (B)
Fag.
Cor. (Ess)
Tr. (Ess)
Tbni
Timp. (Ess B)

fpp *cresc.*
fp *cresc.*
fp *cresc.*
fp *cresc.*
fp *cresc.*
fp *cresc.*
fp *cresc.*
fp *cresc.*
pp *fpp* *cresc.*

de spraka: (ad lib.) Hväsande svafvelregn stöрта sig ner; Darrande

Ch.
VI. I
VI. II
Vla
Vc.
B.

pp *cresc.* *fp* *cresc.* *fp* *cresc.*
pp *cresc.* *fp* *cresc.* *fp* *cresc.*
pp *cresc.* *fp* *cresc.* *fp* *cresc.*
pp *cresc.* *fp* *cresc.* *fp* *cresc.*
fp *cresc.* *fp* *cresc.*

109 **Lento** **Agitato**

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl. (B)

Fag.

Cor. (Ess)

Tr. (Ess)

Tbni

Timp. (Ess B)

Gud! nådig, barmhertig,
förbarma dock Dig!

Ch.

pp

Gud nå - dig barm - her - tig för - bar - ma dig

Lento **Agitato**

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

p

118

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl. (B)

Fag.

Cor. (Ess)

Tr. (Ess)

Tbni

Timp. (Ess B)

Ch.

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

f

ff

cresc.

p

a 2

122

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl.
(B)

Fag.

Cor.
(Ess)

Tr.
(Ess)

Tbni

Timp.
(Ess B)

(*ad lib.*) Ramlande tordönen dundrande knalla, Eldtöcknar skalla, Sjöarne svalla
Mot rytande skyn. Klipporna gunga, åskviggas ljunga --- Fasliga syn!

Ch.

pp

Gud nå - - - dig barm - her - - - tig för - bar - - - ma dock

Vl. I

Vl. II

Vla

Vc.

B.

pp

pp

pp

pp

135

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl. (B)

Fag.

Cor. (Ess)

Tr. (Ess)

Tbni

Timp. (Ess B)

Templen af glödande eldkulor brinna. Ett skrall ... än ett skrall:

Ch.

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

139

Timp. (Ess B) *pp* *sempre*

Palatsen försvinna; i Remnade jorden begrafva de sig ...

Vl. I *p* *cresc.* *dim.*

Vl. II *p* *cresc.* *dim.*

Vla *p* *cresc.* *dim.*

Vc. *p* *cresc.* *dim.*

B. *p* *cresc.* *dim.*

147

Timp. (Ess B) *rallent.*

Gud! nådig, barmhertig, förbarma dock Dig!

Vl. I *pp* *rallent.*

Vl. II *pp*

Vla *pp*

Vc. *pp*

B. *pp*

153 **Largo**

Cl. (B) *p* *cresc.* *f* *pp*

Fag. *p* *cresc.* *f* *pp*

Tbni *pp* *sempre*

Ch. *pp* *cresc.* *dim.* *pp*

Gud nå - dig barm - her - tig för - bar - ma dock dig för - bar - ma dock dig för - bar - ma dock

162 **Agitato**

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl. (B) *muta in A*

Fag.

Cor. (Ess) *pp*

Tr. (Ess) *pp*

Tbni *pp*

Timp. (Ess B) *pp*

Ch. *dig*

VI. I *p cresc. ff*

VI. II *p cresc. ff*

Vla *ff*

Vc. *ff*

B.

SPASTARA! ... Nej, uti hans armar,
Ack, hvilken skönhet dignar ner?
O, höga Gudamor! Du nådfull dig
förbarmar ... Hon svimmar:

nu hon är
ej mor, ej
maka mer.

167 **Molto Moderato**

Fl. I
Fl. II
Ob.
Cl. (A) in A
Fag.
Cor. (E)
Tr. (E)
Tbni
Timp. (E H)

Detailed description: This block contains the musical notation for woodwind and brass instruments. It consists of ten staves. The woodwinds (Flute I and II, Oboe, Clarinet in A, Bassoon) and brasses (Trumpet in E, Trombone, Trumpet in E, Tuba) are all marked with a whole rest in every measure, indicating they are silent during this section. The time signature is common time (C), and the key signature has three sharps (F#, C#, G#).

(ad lib.) Hvad gör du, ömma hälfte utaf ett englahjerta? Förtviflan väcker alt ditt mod; Du glömmes fasans våld och känner blott din smärta. Der ligger hon! – Så skön uti Messie blod Vid korset Magdalena

Ch.
VI. I
VI. II
Vla
Vc.
B.

Molto Moderato

p
p
pp
pp
pizz.
pp

Detailed description: This block contains the musical notation for strings and violins. It consists of six staves. The strings (Violin I, Violin II, Viola, Violoncello, Bass) and Chorus (Ch.) are all marked with a whole rest in every measure, indicating they are silent during this section. The time signature is common time (C), and the key signature has three sharps (F#, C#, G#). The Violin I part starts with a *p* dynamic. The Violin II part starts with a *p* dynamic. The Viola part starts with a *pp* dynamic. The Violoncello part starts with a *pp* dynamic. The Bass part starts with a *pizz.* dynamic and a *pp* dynamic.

177

Fl. I

Fl. II

Ob. I.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbn

Timp. (E H)

Ch.

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

nå - - - dig barm - her - - - tig för - bar - - -

182

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

En bjelke ramlar ...
 Nåd! ... Gud! ... Nåd! ...
 hon krossas kan ...

Ch.

ma dig Gud för - bar - ma dig för - bar - ma dock dig

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

*

Gud för

Allegro

189

Fag.

Musical notation for Bassoon (Fag.) in G major, common time. It features a long, sustained note with a dynamic marking of *pp* and a fermata over it.

Med känslor från afgrund till känsla af man,
 Han hastar at göra hvad himlarne borde ...
 Förlåt, Natur! sitt barn af skräck han glömma torde;
 Han älskling var långt förr än far;
 Och hennes guda ögonpar ...
 Det blir ditt fel, Natur! för skön du henne gjorde.

(ad lib.)

Nu ner för trappan han dess dyra väsen

Allegro

VI. I

Musical notation for Violin I (VI. I) in G major, common time. It features a rhythmic pattern of eighth notes with a dynamic marking of *pp*.

VI. II

Musical notation for Violin II (VI. II) in G major, common time. It features a sustained note with a dynamic marking of *pp*.

Vla

Musical notation for Viola (Vla) in G major, common time. It features a sustained note with a dynamic marking of *pp*.

Vc.

Musical notation for Violoncello (Vc.) in G major, common time. It features a pizzicato (*pizz.*) rhythm with a dynamic marking of *pp*.

B.

Musical notation for Bass (B.) in G major, common time. It features a pizzicato (*pizz.*) rhythm with a dynamic marking of *pp*.



191

Ob.

Musical notation for Oboe (Ob.) in G major, common time. It is currently silent.

Cl. (A)

Musical notation for Clarinet in A (Cl. (A)) in G major, common time. It features a sustained note with a dynamic marking of *pp*.

Fag.

Musical notation for Bassoon (Fag.) in G major, common time. It is currently silent.

bär. Den marmor känsla får, uppå hvars häll hon hvilar: Sjelf känslolös och

VI. I

Musical notation for Violin I (VI. I) in G major, common time. It features a rhythmic pattern with dynamics of *cresc.* and *pp*.

VI. II

Musical notation for Violin II (VI. II) in G major, common time. It features a sustained note with dynamics of *sf* and *pp*.

Vla

Musical notation for Viola (Vla) in G major, common time. It features a sustained note with dynamics of *sf* and *pp*.

Vc.

Musical notation for Violoncello (Vc.) in G major, common time. It features dynamics of *arco*, *pp*, and *pizz.*

B.

Musical notation for Bass (B.) in G major, common time. It features a sustained note with a dynamic marking of *sf*.

195

Ob. *pp*

stum - den häpne maken ilar ... Tag än en afskedskyss! gråt!

Vl. I *pp*

Vl. II *pp*

Vla *pp*

Vc. *pp* pizz. arco *pp*

B. *pp* arco *pp*



201

Tbni *ff*

det den sista är.

Vl. I *sost. ppp f p ff*

Vl. II *sost. ppp f p ff*

Vla *sost. ppp ff*

Vc. *sost. ppp ff*

B. *ff*

208

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbni

Timp. (E H)

Ch.

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

p *cresc.* *f* *p* *f*

f *f*

f

f

f

212

Fl. I
Fl. II
Ob.
Cl. (A)
Fag.
Cor. (E)
Tr. (E)
Tbni
Timp. (E H)

pp *p* *f* *ff*

a 2

I.

Elden genom djupet bryter, Lavan lik, då Etna ryter: allt han sköflar, allt förtär.

Ch.
VI. I
VI. II
Vla
Vc.
B.

pp *pp* *pp* *ff* *ff* *ff*

217

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbn

Timp. (E H)

Håll, Allmakts-gud!
Ditt verk Du
svurit hägn:

Vi tillbe dina dolda under;
Men är Du mera stor i dunder,
Än i de rika sommar-regn?

Förgäfves!

Ch.

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

pp

p

cresc.

f

221

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl.
(A)

Fag.

Cor.
(E)

Tr.
(E)

Tbni

Timp.
(E H)

Ch.

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

Än en gång
mordviggas rasa
Ur blodiga skyar
ilande ner.

226

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbni

Timp. (E H)

Hvad är det jag ser?
 Emot SPASTARA? ...
 Mot Himlens urbild,
 han kan ...

hvilken fasa! Hvad djerfs
 du? ... Mot SPASTARA våga ...

Ch.

Gud för - bar - ma dig

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

233

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl. (A)
muta in B

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbni
solo
f

Timp. (E H)

Förmätne stråle! hvad! Du dygden störta vill?

Ch.
f
Gud Gud Gud

VI. I
f

VI. II
f

Vla
f

Vc.
f

B.
f

238

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbni

Timp. (E H)

Vet, hennes död
 kan tvinga oss att
 fråga: Männ Guda-nåd
 och rätt är till?

Nej, håll! tills du den
 niding finner, Uppå
 hvars kala hjessa rinner
 Af enkors tåreflod ett svall;

Ch.

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

f *dim.* *calando* *p* *f*

f *dim.* *calando* *p* *f*

f *dim.* *calando* *p* *f*

f *dim.* *calando* *p* *f*

f *dim.* *calando* *p* *f*

243 Lento

Fl. I
Fl. II
Ob.
Cl. (A)
Fag. *a 2*
Cor. (E)
Tr. (E)
Tbni
Timp. (E H)

Då med blix
och knall på knall
Ingen puls i hjertat
spara!

Mätta fritt
ditt raseri!

Krossa!
Krossa!

... men för SPASTARA
Häpna, tilbed, flyg förbi!

Ch.

Lento

VI. I
VI. II
Vla
Vc.
B.

250

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl. (B)

Fag.

Cor. (Ess)

Tr. (E)

Tbni

Timp. (E H)

Sin sköld mot åskans pil
en skyddsengel sträckte – Men nu SPASTARA spritter opp.
Det modern var naturen väckte,
Då viggan i de murar lopp,
Som hyste hennes son, dess
dagars glada hopp,
Hon vaknar,

Ch.

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

255 **Andante** **Allegro**

Cl. (B)

Fag.

Tbni

skådar taket brinna. Lik en numidisk lejoninna,
 Hvars ungar man från henne röfvat har,
 Hon genom tusen flammor far: Från rum till rum med
 tankens snabbhet hastar! Dess fotspår eldens våld förtär ...

Men ingen
 eld så stark
 som moders-
 lågan är.

Andante **Allegro**

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.



262

Cl. (B)

Fag.

Nu muren i dess väg
 de heta stenar kastar;

Ett moln af svafvelrök
 dess syn förblindad gör?

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

267

Cl. (B)

Fag.

Dock, männe Till vaggan
 känslan kan ett hennes steg
 modersbröst en säker kosa
 bedraga? taga; Hon stannar –
 ack! ett klagans-
 skri hon hör,

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

f *f* *p* *cresc.* *p*

f *f* *p* *p*

f *f* *p* *p*

f *f* *p* *p*

f *f* *p* *p*



272

Fl. I

Ob.

Cl. (B)

Fag.

pp *pp* *pp* *pp*

Allegro

muta in A

Ett steg tillbaka Mot barnets bröst
 tar, nu åter dess hjerta redan
 vaggan hinner; brinner; Hon det i
 för andra skötet bär,
 gången mor.

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

mf *mf* *mf* *mf*

Allegro

pp *pp* *pp* *pp*

279

Ob. I. *pp* > > > > >

Cl. (A) I. *pp* > > > > > muta in B

Fag. *pp*

Cor. (D) *pp*

VI. I *pp* > > > > > *dim.* *pp*

VI. II *pp* > > > > > *dim.* *pp*

Vla. *pp* > > > > > *dim.* *pp*

Vc. *pp* > > > > > *dim.* *pp*

B. *pp* > > > > > *dim.* *pp*



Kom, make, kom att se!
 – min sällhet är för stor!
 Min son! mitt enda barn!
 mig dina läppar röra;

Min moders
 arm får nu
 omfamna dig;

Du lefver! är hos mig!

Den Gud, som fört mig hit,
 skall än misskunda sig,
 Och oss igenom lågor föra.

289

VI. I *pp* *pp* *p*

VI. II *pp* *pp* *p*

Vla. *pp* *pp* *p*

Vc. *pp* *pp* *p*

B. *pp* *pp* *p*

297 **Andante** **Molto Moderato**

Ch. Gud skall miss-kun - da sig Gud skall miss-kun - da sig

Vl. I **Andante** **Molto Moderato**

Vl. II **Andante** **Molto Moderato**

Vla **Andante** **Molto Moderato**

Vc. **Andante** **Molto Moderato**

B. **Andante** **Molto Moderato**

==

303

Vl. I

Vl. II

Vla

Vc.

B.

308

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (D)

Tr. (E)

Tbn

Timp. (E H)

Ch.

Vl. I

Vl. II

Vla

Vc.

B.

p

fp

solo

Gud nå - dig barm - her - - - - - tig för -

Allegro

313

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (D)

Tr. (E)

Tbni

Timp. (E H)

Nu rusar
offret ut -

Ch.

bar - - - - - ma - - - - - dig

Allegro

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

319 Largo

Fl. I *mf* *cresc.* *ff*

Fl. II *mf* *cresc.* *ff*

Ob. *mf* *cresc.* *ff*

Cl. (A) *mf* *cresc.* *ff*

Fag. *mf* *cresc.* *ff*

Cor. (D) *mf* *cresc.* *ff*

Tr. (E) *p* *mf* *ff* a 2

Tbni *p* *cresc.* *ff*

Timp. (E H) *p* *cresc.* *ff*

Det ljungar ...

hvilka dån!

(ad lib.) O Du, som i ditt sköte de späda barn har slutit,
 Vid hvarje tår Din mor i Salems dällder gjutit,
 När med förtviflans-rop: hvar är Du? O min
 Son! Hon sökte dig med öppna armar;

Ch. *pp*

Gud nå - dig! för - bar - ma - dig

Largo

VI. I *p* *cresc.* *ff* *p*

VI. II *p* *cresc.* *ff* *p*

Vla *cresc.* *ff* *p*

Vc. *ff* *p*

B. *ff* *p*

327

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl.
(A)

Fag.

Cor.
(D)

Tr.
(E)

Tbni

Timp.
(E H)

*Vid dessa tårar, Gud!
(som hon jag moder är)
Son! Frelsare! vid dem jag Dig
besvär, Att nu, att nu Du Dig förbarmar.*

Ch.

Gud nå - dig! för - bar - ma dig för - bar - ma dig för - bar - ma dig för bar - ma dig

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

Allegro Agitato

335

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (D)

Tr. (E)

Tbni

Timp. (E H)

Viggarna lossas, Skyarna krossas. Blixt och afgrunds-töcknar sväfva,

Ch.

Allegro Agitato

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

Der står hon!
 Gud! ...
 Din vilja är min lag,
 Din makt är oinskränkt;
 ett uselt stoft är jag.

Nog dina pilar krossa kunna;
 Men männ det därför är,
 som du mitt slägte gjort?
 Ja! jag är stoft ... men tycker dock Du bordt
 Så ömsint mor en flygtig sällhet unna.

356 *pp* *p* **Largo** **Allegro Agitato**

Ch. Gud Gud Gud för - bar - ma dig

VI. I **Largo** **Allegro Agitato**

VI. II

Vla

Vc.

B.



Förlåt ... men ack! i detta ögonblick,
 Gud! jag förgäter mig ... då hennes tårar flyta,
 Med dig – fast jag din himmel fick –
 Jag ville icke känsla byta.

Mörker,
 och eldar,
 och stumhet,
 och dån! –

Över och
 under och
 kring henne
 döden!

Mot Himlens
 våld, mot
 desa afgrunds-
 öden,

363 *pp*

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

368

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl. (B)

Fag.

Cor. (Ess)

Tr. (Ess)

Tbni

Timp. (Ess B)

Der står hon!
 - ensam - med och
 stum - Dygden sin son Som de vilda norrsken

Ch.

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

384 Lento

Fl. I
Fl. II
Ob.
Cl. (B) *a 2*
Fag. *I.*
Cor. (Ess)
Tr. (Ess)
Tbni
Timp. (Ess B)

Ack! hvilken syn!

Än står hon, ser djupet, med hand lyft åt skyn;
Dess svedda hår kring hennes axlar hänga:
På hennes anlets hy sitt flor nu döden drar;
Hon, utom sig, tillbaka far, Försöker genom elden tränga,

Ch. *pp*

Gud nå - dig barm -

Lento

VI. I
VI. II
Vla
Vc.
B.

393

Moderato

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl. (B)

Fag.

Cor. (Ess)

Tr. (Ess)

Tbni

Timp. (Ess B)

Till en altan sin tillflygt tar.
 Der visar hon sitt barn och höjer opp sin röst,
 Besvär hvart enda modersbröst
 hvar enda far, att det förlossa:

Ch.

her - tig för - bar - ma dig

Moderato

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

402

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl. (B) *muta in A*

Fag.

Cor. (Ess) *in E*

Tr. (Ess) *in E*

Tbni

Timp. (Ess B) *in E / H*

Hon vändas, ropar, klagar, ber: *Ack, blott min Son jag räddad ser, Må fritt mig tusen åskor krossa!*

Nu til förtviflans brådjup drifven,
 Hon känner sig af Gud, af menskor öfvergifven,
 Och skrattar spöklikt, vildt, med Kains hemska blick,
 Då ur Guds åsyn han i tigerns öcknar gick.
 Hon slösar ingen bön –

Ch.

Gud

VI. I *pp*

VI. II *pp*

Vla *pp*

Vc. *pp*

B. *pp*

Andante

rall.

407

Fl. I *p* *mf* *mf* *pp*

Fl. II *pp*

Ob. I. *p* *mf* *mf* *pp*

Cl. (A) in A *pp*

Fag. *pp*

Cor. (E) *p* *mf* *mf* *pp*

Tr. (E) *pp*

Tbni *mf* *mf*

Timp. (E H) *tr* *mf* *mf*

sig hennes
känslor samla.
Natur! ...

Ch.

Andante

rall.

VI. I *p* *mf* *mf* *pp*

VI. II *p* *mf* *mf* *pp*

Vla *p* *mf* *mf* *pp*

Vc. *p* *mf* *mf* *pp*

B. *p* *mf* *mf* *pp*

414 **Largo**

Fl. I

Fl. II

Ob.

Cl. (A)

Fag.

Cor. (E)

Tr. (E)

Tbni

Timp. (E H)

ack! nu sitt barn
dess sista kyss hon ger,
Och ifrån Gud till sig
drar englars blickar ner.

De läppar svartna
re'n, på hvilka
orden famla:

Min son! ...

vid detta
bröst ...

du skall ...

Ack!

Ch.

Largo

Vl. I

Vl. II

Vla

Vc.

B.

Allegro molto

421

Fl. I

Fl. II

Ob.
a 2

Cl.
(A)
a 2

Fag.

Cor.
(E)

Tr.
(E)

Tbni

Timp.
(E H)

Dödens
blix och
domens
knall!

Murarne
ramla.

Ch.

Allegro molto

VI. I

VI. II

Vla

Vc.

B.

Appendix

Takterna 320-322 som de står i A1.

Det ljungar ... hvilka dån!

VI. I *p* *cresc.* *f*

VI. II *f*

Vla *f*

Vc. *f*

B. *f*



A2, t. 412-414

Fl. I *pp*

Fl. II *pp*

Ob. *pp*

Cl. (A) *pp*

Cor. (E) *pp*

Tr. (E) *pp*

VI. I *pp*

VI. II *pp*

Vla *pp*

Vc. *pp*

B. *pp*

Eduard Brendler

Eduard Brendler är en av många personer som bidragit till förbindelsen mellan tyskt och svenskt musikliv. Han hann dessvärre inte verka i Sverige så många år, men nådde ändå uppskattning i Stockholms centrala musikkretsar. ”Snillrik tonsättare”, skriver Leonard Höijer i sitt musiklexikon (1864).

Frans Fredric Eduard Brendler föddes i Dresden 1800 som son till flöjtisten och tonsättaren Johann Franz Brendler och hans hustru Henriette Louise (f. Stötzl). När Eduard Brendler var två år gammal, flyttade familjen till Stockholm, där fadern fick anställning som musiker vid Kungl. Hovkapellet. Redan 1807 avled fadern. Eduard fick därmed inte den musikerbana som nog låg framför honom. 1817 dog därtill modern. Han fick då definitivt satsa på en annan karriär, nämligen inom affärsvärlden. Han kom till Visby, där han utanför sitt dagliga arbete deltog i ett blomstrande musikliv. En för honom viktig bekantskap var vänskapen med Jakob Niklas Ahlström som skulle bli en ledande kompositör av skådespelsmusik i Stockholm.

1823 återvände Eduard Brendler till Stockholm. Musiken låg trots allt närmast hans hjärta och han satsade hårt på att i första hand ytterligare utbilda sig i musikämnen. Parallellt började han undervisa i musik, något som snart skulle ge honom hans huvudsakliga försörjning. Han engagerade sig som flöjtist i Harmoniska sällskapet. Där fick han kontakter med hovet. Som musikalisk ledare i sällskapsordern Par Bricole involverades han än mer i huvudstadens kulturellt tongivande kretsar.

Även om Eduard Brendel komponerat sedan unga år, skedde första spridningen av hans verk 1828 genom en tryckt samling med tre Stagneliussånger – originellt nog till gitarrackompanjemang. I rask följd kom andra kompositioner av hans hand, nästan alltid med mycket gott gensvar. Han skrev kammamusik i flera genrer, körsånger, större och mindre instrumentalverk och på beställning också musik till teateruppsättningar. ”Spohr var hans ideal”, konstaterar hans biograf Tobias Norlind. 1831 fick han uppdraget att skriva musiken till den blivande operan *Ryno*, med text av Bernhard von Beskow. Men döden kom emellan, eftersom Eduard Brendler avled senare samma år. Operan färdigställdes av hans musikfrände Oscar I.

© Gunnar Ternhag, Levande Musikarv

Spastaras död

Den relativt begränsade produktion som Eduard Brendler lämnat efter sig tillkom troligen under en period av fyra år, från 1827 till 1831. Under de första åren komponerade han ett antal mindre verk, av vilka man kan framhålla Stagneliussångerna ”Serenad”, ”Necken”, ”Flickan och jägarn” och ”Amanda”. Dessa kom att få en god spridning tack vare olika musikaliska tidskrifter. Genombrottet kom med deklamatoriet *Spastaras död* till text efter Bengt Lidners dikt. Verket uruppfördes vid en konsert i Riddarhussalen den 17 april 1830 och gjorde med ens Brendler till svensk musiks stora framtidslöfte. En komponist med ett musikaliskt språk som anknöt till ett ledmotivstänkande och klangligt raffinemang i Louis Spohrs anda (det s.k. *Spohrsche Manier*) var något dittills okänt i svensk musik.

J.E. Rydqvists recension i *Heimdal* nr 18 talar om ”en talang af högre ordning” och ”att tonsättaren lemnat ett stort bevis på musikaliskt omdöme”. Mot slutet av recensionen skriver han att han med tillfredsställelse ser att ”Hr. Brendler taga ett rum bland Svenska tonsättare, och hans första försök i större skala, med ett värde af det relativa, är ännu mer betydelsefullt genom hvad [det] synes lofva för framtiden. Om Rec. icke misstager sig, blir dramatisk komposition den konststart, som närmast öfverensstämmer med Hr. B:s talang. Denna bana är för det musikaliska snillet i Sverige nästan så godt som ny”. *Spastaras död* skulle också kommat att framföras på en konsert den 30 april 1830 då även tre nummer ur den kommande operan *Ryno* framfördes

© Anders Wiklund, Levande Musikarv

Eduard Brendler

Eduard Brendler is one of many that have contributed to the affinity between German and Swedish musical life. Despite a short-lived productivity in Sweden, he still achieved high appreciation in Stockholm's music circles. He was described by Leonard Höijer in his dictionary of music (1864) as a 'brilliant composer'.

Son to composer Johann Franz Brendler and his wife Henriette Louise (née Stötzl), Frans Fredric Eduard Brendler was born in Dresden in 1800. At the age of two, Edward Brendler's family moved to Stockholm, where his father had been called to work as a musician in the Royal Court Orchestra. His father died in 1807, so consequently Eduard did not receive the musical education that would have otherwise been laid out for him. In 1817 his mother also died. This forced him to pursue another career: in the world of finance. He relocated to Visby on the island of Gotland, where in his leisure he participated in the blossoming music life. An important contact for him at this time was his friend Jakob Nils Ahlström, who would later become a leading composer of incidental music in Stockholm.

Eduard Brendler returned to Stockholm in 1823. Despite his everyday circumstances, music was still close to his heart, and he was determined to educate himself in music subjects. He began to teach music, which would soon become his main source of income. He was engaged as a flautist in the Harmonic Society. There he made contact with the royal court. As musical director of the Par Bricole fraternal organisation he became even more involved in the capital city's leading cultural circles.

Even if Eduard Brendler first began to compose as a youth, the first distribution of his work took place in 1828 with the publication of his collection of three songs by Swedish poet Erik Johan Stagnelius – written with guitar accompaniment, originally enough. Several compositions by his own hand quickly followed, each almost always receiving a very good response. He wrote chamber music for several genres, choral songs, large and small instrumental works, and incidental music for the theatre on commission. 'Spohr was his role model', states his biographer, Tobias Norlind. In 1831 he received a commission to write music to the upcoming opera *Ryno*, with text by Bernhard von Beskow. But death intervened, with Eduard Brendler dying later that year. The opera was finished by his music friend King Oscar I.

© *Gunnar Ternhag*, Levande Musikarv. Trans. Thalia Thunander

Spastara's Death

The relatively limited musical output that Eduard Brendler left behind was probably composed during a period of four years, from 1827 to 1831. During the first years, he composed a number of minor works, of which the musical setting of several poems by Stagnelius, called the *Stagneliussångerna*: 'Serenad', 'Necken', 'Flickan och jägarn' and 'Amanda' can be emphasised. These songs were widely distributed through various music periodicals. His breakthrough came with the declamation *Spastara's Death*, to text from a poem by Bengt Lidner. The work was performed in the hall of the House of Nobility in Stockholm on 17 April 1830, and immediately rendered Brendler as one of Sweden's most promising music personalities. A composer with a musical style linked to a use of leitmotifs and sonorous refinement in the spirit of German composer Louis Spohr (the so-called *Spohrsche Manier*) was previously somewhat unknown in Swedish music.

J. E. Rydqvist's review in *Heimdal* no. 18 describes 'a talent of a higher order' and 'that the composer has left strong indications of musical dexterity'. Towards the end of the review he writes that he is pleased to see that 'Mr *Brendler* has taken a place among Swedish composers, and his first attempt on a larger scale, in a relative sense, is even more significant in what [it] seems to promise for the future. If the reviewer is not mistaken, the dramatic composition will be the artistic beginning that corresponds to Mr B's talent. This path for the musical genius in Sweden is almost as good as new'. *Spastara's Death* would also come to be performed at a concert on 30 April 1830 that also included three numbers of the forthcoming opera, *Ryno*.

© *Anders Wiklund*, Levande Musikarv. Trans. Thalia Thunander

Kritisk kommentar

Källmaterial

Utgåvan baserar sig på två autografer (**A1** och **A2**), ett stämmaterial (**S**) och ett tryckt libretto (**L**).

A1 har en dedikation på slutet som lyder ”Till J. P. Mazer/ af dess vän/ Eduard Brendler.” A2 har ett försättsblad med texten ”Declamatorium/ Fragment/ utur/ Lidners Poem: Spastaras död/ med Musik för Orchestre och Chor/ tillegnad/ Mlle S: Strömstedt./ af/ Eduard Brendler” följt av en påskrift av Gustav Schlegel: ”Efterstående är författarens egenhändiga Original Partitur, af hvilken undertecknad erhållit detsamma”.

S har tjänat till att komplettera eller kontrollera oklarheter i autograferna.

L är tryckt i Ecksteinska Boktryckeriet, Stockholm, 1830. Titelbladet lyder ”FRAGMENT/ UTUR/ SPASTARAS DÖD,/ AF/ LIDNER,/ med Musik för Orchester och Choeur/ AF/ EDUARD BRENDLER.”

I stämmaterialet är titeln ”Spastaras död” kort och gott. **A1** och **A2** saknar titel.

Kommentarer

Utgåvan använder samma antal system som autograferna, förutom att deklamationen inte har ett notsystem i vanlig bemärkelse. Ordningen har anpassats till moderna normer.

Kören finns i **A1** och **A2**. **A2** har mycket få dynamikbeteckningar, **A1** har dynamik inskriven i efterhand, vilken tagits med i utgåvan.

A1 använder företrädesvis staccatopunkter, **A2** kilar.

Det finns två versioner av Bengt Lidners dikt *Spastaras död*, en från 1783 och en från 1786. Det är den senare som är mest kända och det är delar av den som använts i melodramen.


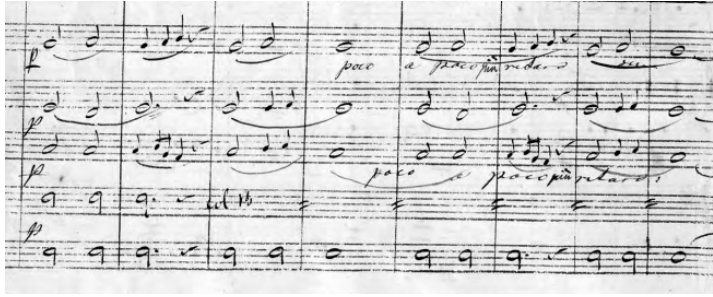

Texten som är inskriven i partituren är stundom svårläslig. Interpunktionstecknen är få och dispositionen av texten följer inte versraderna. Det förefaller som om tonsättaren haft dikten i huvudet, komponerat musiken och sedan anpassat textlayouten efter den plats som råkat finnas tillgänglig i partituret. I **A2** har ibland ett ”cue”-liknande förfarande använts där endast start- och slutrad angivits. I utgåvan har librettots text använts. Versal i början av ny rad har tillämpats som i **L**, även när layouten inte följer **L**:s radindelning.

Ibland står texten i en tom taktkolumn med bara notlinjer, andra gånger står den på en paus med fermat: paustakterna har behållits i utgåvan, men varianten med tom taktkolumn har förändrats så att det vänstra taktstrecket är borttaget. Det ser

alltså inte längre ut som en extra takt, men det extra utrymmet finns dock kvar. Samma procedur har använts på flera ställen i utgåvan av utrymmesskäl.

När texten avses att läsas under pågående musik, är den ofta märkt med *ad lib*, och inskriven som en eller flera rader över ett antal takter: denna layout har överförts till utgåvan. Exakt antal rader har inte bibehållits utan anpassats till utgåvans layout, men positionen för första och sista ordet i varje sådant textavsnitt finns på samma ställe som i **A1**. För att förtydliga har *ad lib* har lagts till genomgående i utgåvan.

<i>Takt</i>	<i>Stämman</i>	<i>Anmärkning</i>
2	Va	sf på första slaget i t 2 och 4 inskrivet med annan penna i S .
4	Cor.	A2 saknar <i>mf, cresc</i> börjar en takt senare.
4	Stråk	Diminuendopil överförd från träblåset.
6	Tutti	Diminuendopil överförd från t 4.
9	Fl. I, Cl. I	<i>mf</i> överfört från Corni.
14-15	Fl, Cl.	A2 har en lång båge över e-fiss-e-fiss.
15-16	Vl. I	Legatobågen införd från A2 , finns ej i A1 .
19-20	Cor. I	A2 har g1.
21	Vl. I	I A2 står bågen över de tre 8-delarna, med staccatopunkter.
22	Cl.	<i>p</i> borttaget i utgåvan, men överfört från Fag. i t 20.
26	Vl. I	A2 har paus på slag 1.
28	Fl. I, Cl, Fag.	<i>p</i> överfört från Cor. I
29	Str.	A1 har <i>p</i> på 1:an i Vl. II och Bassi. I A2 står <i>p</i> på samma ställen i Bassi, men på 2:a 8-delen i Vl. II och Va. Utgåvan följer A2 .
33	Fag. II	A1 har unis med Fag. I. till och med 34:1.
35	Cl, Fag, Timp.	A1/2 har 4-del (A2 även Cor.), ändrat till 8-del i överensstämmelse med övriga.
36	Fl. I	Båge överförd från Ob.

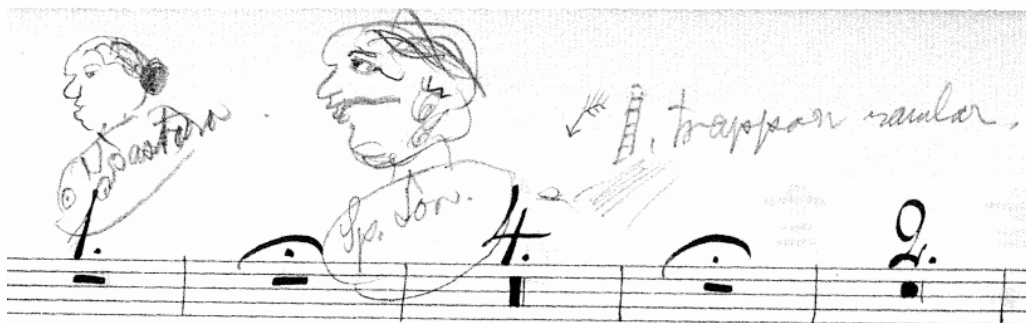
40	Vc.	A1 och A2 och ciss, S har e. Utgåvan följer S.
42-48	Stråk	<p>Bågarna har städats upp i utgåvan. Jfr. A1:</p>  <p>Och A2:</p> 
46-49	Cl. II	Bågar finns i S men ej i A1/2 . Införda i utgåvan.
58u	Tutti	A1 har 5/4 i denna takt – helnotspaus och en 4-del. Utgåvan följer A2 .
58-60	Vl. II-Va	A2 har bågar mellan alla toner och saknar accenter.
61-62	Ob, Fag.	Bågar överförda från stråket.
69-70	Tbni	<p>A1 har textmarkeringar efter ackorden:</p>  <p>En möjlig tolkning skulle kunna vara att det står ”repl.” som förkortning av <i>replik</i>, för att göra musikerna uppmärksamma på att de skall släppa fram den text som reciteras under ackordet.</p>

74	Str.	Sforzandi saknas i A1 .
85	Timp.	<i>p</i> överfört från Vl. I.
92	Tutti	A1 har fermat inskriven i Vl. I på fjärde slaget, S och b har fermaten i hela stråket. Utgåvan för in fermaten i alla stämmor.
98-107	Vc.	De enda bågar som finns i A1/A2 i är 95-97 samt 102 fjärde slaget till 103. Övriga är överförda från b .
108	Dekl.	A1 har streckad understrykning på denna textrad.
109	Stråk	<i>p</i> överfört från parallellstället i 387
119, 122	Blås	A1 har <i>fç</i> i 119 och <i>ff</i> i 122. Utgåvan följer A2 .
125	Tbni	<i>pp</i> överfört från stråket.
128	Dekl.	L har kommatecken efter ”ljunga”, A1 har ”---”. Utgåvan återger A1 .
131	Vl. I	A1 och S har staccati, A2 har kilar. Staccati införda i hela stråket i utgåvan.
133	Vl. I	A2 har båge från 133u till slutet av 133. I A1 är bågen överstruken och i S saknas den. Utelämnas i utgåvan.
139- 141	Vl. I	I dessa takter finns extra bågar inskrivna som går från 140u-140 slag 4 samt 141 slag 1-4. Borttagna i utgåvan.
147	Stråk	Källmaterialet har ett extra <i>dim</i> (finns redan i t 145). Borttaget i utgåvan.
167	Vlc, B.	<i>pp</i> överfört från Va.
174	Fag. I	<i>p</i> överfört från Vl. I t 167.
184	Coro	Båda källorna har punkterad halvnot och 4-del, A1 saknar nyans, A2 har <i>p</i> . Emellertid har A1 en införd ändring; första ackordet har <i>ff</i> och följs av en 4-delspaus med fermat. På fjärde slaget står <i>pp</i> . I utgåvan står den reviderade versionen i A1 inskriven med första notvärdet ändrat till halvnot, A2 är med som fotnot på samma sida.
189	Stråk	Dynamik ändrad till <i>pp</i> i utgåvan i analogi med t 192, samt Fag.

191, 194	Vl. II-Vc.	Dynamiken finns endast i A2 . Crescendopilen i t194 överförd från t 191.
203	Str.	A1 har <i>pp</i> , A2 har <i>ppp</i> .
205	Vl. I-II	På andra slaget har A2 <i>f</i> , vilket saknas i A1 . Infört i utgåvan.
214	Vl. I	Accent överförd från t. 212.
220	Tbni	Dessa toner finns i A2 , saknas i A1 och S .
220	Dekl.	L har tankstreck efter utropstecknet. Borttaget i utgåvan.
228	Dekl.	Ellipsistecknet efter <i>Spastara?</i> finns i A1 , ej i L .
229	Dekl.	I A1 slutar texten i takt 230, men har ”Spastara våga” inskrivet över fermaten i 232. A2 har samma textstart som A1 , men texten går till slutet av t. 231. Utgivaren har valt att placera texten i ett stycke som slutar över fermaten.
233- 238	Coro	Diminuendopilarna är inskrivna i efterhand i A1 , saknas i A2 .
238	Dekl.	A1 har ”... dygd kan komma ... ”.
247	Tutti	A2 har Andante
260	Vl. II	A2 har <i>d1</i> .
275	Dekl.	A1 har utropstecken istället för punkt.
281	Corni	<i>p</i> ändrat till <i>pp</i> i utgåvan i enlighet med övriga blåsare.
310, 312	Tbni	A2 har <i>pp</i> .
320- 321	Tutti	Här har A1 och A2 två olika lösningar. A1 har enbart stråk och stannar modulerar mot G-dur (slutar på ett D-durackord), A2 har ett tutti som stannar på ett H-durackord. Utgåvan följer A2 , men återger A1 som alternativ i appendix. Nyutgåvans stämmaterial har A1 inskrivet som <i>ossia</i> .
327	Vl. I	A1 och S har <i>f</i> och diminuendopil. A2 har <i>sf</i> istället för <i>f</i> . I utgåvan har <i>sf</i> och kort diminuendopil (kort i A2 och A1 , lång i S) förts in hos samtliga.
340- 341	Träblås	<i>f</i> överförd från stråket, t 335u.

352	Stråk	A1 har ursprungligen två takter innan dubbelstrecket, men en lapp med 4 takter är inklistrad i stråket. S har tillägget inskrivet från början, d.v.s. ingen inklistrad lapp. Emellertid saknar både A1 och S de blås- och timpanistämmor som finns i A2 . Dessa har förts in i utgåvan.
371	Stråk	I A2 har alla två halvnoter med fermat. Utgåvan återger A1 .
396	Tutti	A2 har Largo.
408-410	Fl, Ob, Tr.	<i>mf</i> > överfört från stråket.
410	Tutti	Dynamik överförd från 408.
412-414	Blås	A1 och A2 skiljer sig åt i rytmiseringen i 413, och hornens fermatton i 412. Utgåvan följer A1 , se appendix för A2 :s version. Utgåvans stämmaterial har A2 som ossia.
415	VI. I	A1/2 har <i>sempre</i> [<i>sempre</i>] inskrivet. Borttaget i utgåvan.
423	Str.	A2 har inga bågar.

© *Andreas Edlund*, Levande Muskarv



Musikergraffitti anno dazumal.